

Barn- och utbildningsnämnden

Övergripande plan för att förebygga kränkande behandling, trakasserier och diskriminering 2021/2022

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Aktivt arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.....	4
Förbud mot repressalier	5
Rutiner för synpunkter och klagomål.....	5
Barnkonventionen – svensk lag.....	5
Förebyggande arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.....	5
Källor.....	7
Bilaga 1: Rutin för rapportering av kränkande behandling eller diskriminering.....	8
Bilaga 2: Så här lämnar du synpunkter eller klagomål.....	9

Inledning:

Barn- och utbildningsnämndens verksamheter ska arbeta för:

- Ett bemötande som innebär respekt för individen
- Lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter som norm för nämndens verksamheter
- Att elever och vuxna som anser sig vara utsatta för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling vet vart man kan vända sig för att få stöd och hjälp
- Att den pedagogiska verksamheten organiseras och bedrivs på ett sätt som främjar inkludering av alla
- Att utbildningsmaterial och läromedel är fria från fördomar, diskriminerande föreställningar och normativa förväntningar enligt könstillhörighet
- Att personal och elever har stöd i sitt engagemang för mänskliga rättigheter, jämställdhet och antidiskrimineringsfrågor
- Att skolan, förskolan och fritidshemmet har tillgång till material, metoder och verktyg för att arbeta mot diskriminering och kränkningar och för värderingar som värnar allas lika värde
- Att alla förskolor, skolor och fritidshem har tydliga och väl kända rutiner för agerande vid kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier
- Att samtliga skolor har väl kända ordningsregler
- Att elever ska visa respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever och genom egen ansträngning och delaktighet ta ansvar för sitt lärande och bidra till en god arbetsmiljö.

Aktivt arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Varje förskole- och skolverksamhet ska enligt lag bedriva ett aktivt likabehandlingsarbete. Askersunds kommun ska arbeta mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier.

Upplevelser av kränkande behandling inkluderar i princip alla tillfällen då en person känner sig illa behandlad. Arbetet mot kränkande behandling anges i Skollagen (2010:800) kapitel 6 där det står vilka skyldigheter verksamheterna har i arbetet mot kränkande behandling. Då ett barn eller en elev upplever sig kränkt ska detta anmälas och utredning ska ske.

I juridisk bemärkelse kan inte barn diskriminera varandra men dom kan trakassera eller kränka. Diskriminering kan ske mellan personal och elev eller personal och personal. Diskriminering innefattar direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner att diskriminera. Diskrimineringsgrunderna beskrivs i Diskrimineringslagen (2008:567) som kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (Diskrimineringsombudsmannen, 2021).

Askersunds kommun följer Diskrimineringsombudsmannens (2021) steg för åtgärder vid diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Åtgärderna beskrivs i fyra steg:

1. Undersöka risker för diskriminering

Undersökningen ska utgå från samtliga diskrimineringsgrunder och utföras på övergripande nivå. Det kan finnas strukturella risker för diskriminering eller andra hinder för lika rättigheter och möjligheter i verksamheten när det gäller samtliga diskrimineringsgrunder, även om det inte finns någon i verksamheten som är direkt berörd.

2. Analysera

Orsakerna till risker och hinder ska analyseras. Hur risker och hinder kan förbättras och åtgärdas ska analyseras.

3. Åtgärda

De identifierade riskerna och hindren ska i det tredje steget åtgärdas. Omständigheterna avgör vilka åtgärder som behövs.

4. Följ upp och utvärdera

Till sist ska verksamheten följa upp och utvärdera arbetet, exempelvis i det systematiska kvalitetsarbetet.

Diskrimineringsombudsmannens rutiner för rapportering av kränkande behandling, diskriminering och sexuella trakasserier följs via kommunens rapporteringssystem (se bilaga 1).

Förbud mot repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för straff eller annan negativ behandling på grund av att eleven, en vårdnadshavare eller en förälder har anmält skolan eller uppmärksammat att det förekommer kränkande behandling eller trakasserier (Diskrimineringsombudsmannen, 2021b).

Repressalier kan till exempel vara:

- Lägre betyg
- Trakasserier i undervisningen
- Hot om våld
- Annan ogynnsam behandling

Rutiner för synpunkter och klagomål

En förutsättning för att kommunen ska följa de mänskliga rättigheterna som relaterar till barns och elever skolgång, samt arbeta systematiskt med kvalitet, är att det måste finnas rutiner för synpunkter och klagomål (4 kap. 7 och 8 § skollagen 2010:800; SKL, 2018). Hur du lämnar klagomål samt kommunens rutin för synpunkter och klagomål återfinns i bilaga 2 och 3. Alla barn och elever har rätt till skolgång på lika villkor samt objektivitet och saklighet i ärenden och utredningar. Därför finns det rutiner för elevs/förälders/vårdnadshavares synpunkter eller klagomål. Rutinerna återfinns även på kommunens hemsida.

Barnkonventionen – svensk lag

Barnkonventionen ger en definition av vilka rättigheter som borde gälla för alla barn i världen. Sverige ratificerade Barnkonventionen 1990 och 1 januari 2020 blev Barnkonventionen lag. Detta innebär att Barnkonventionen tas in i den nationella lagstiftningen. Den får därmed samma rättsliga status som andra nationella lagar. Artiklar i Barnkonventionen som är speciellt viktiga i arbetet för att förebygga kränkande behandling och diskriminering är Artikel 2: Rätten att inte diskrimineras utifrån ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i livet.

Förebyggande arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Diskrimineringsombudsmannen (2021) har en mall (se bilden nedan) för det förebyggande arbetet mot diskriminering och trakasserier. Arbetet ska dokumenteras löpande och hänsyn ska tas till olika verksamheters specifika behov. Detta betyder att förskolan och skolan med fördel kan arbeta på olika sätt beroende på barnens eller elevernas ålder och specifika behov.

I Askersunds kommun ska varje förskole- och skolenhet årligen ta fram verksamhetsspecifika likabehandlingsplaner. Likabehandlingsplanerna ska klargöra hur det förebyggande och främjande arbetet går till, hur verksamheterna ska agera om någon blir utsatt, redogöra för tidigare års insatser samt för det aktuella årets insatser. Planerna ska utvärderas årligen. I planerna ingår en redogörelse för de fyra stegen för åtgärder. Likabehandlingsplanerna ska finnas tillgängliga på kommunens hemsida och ska presenteras för vårdnadshavare och föräldrar i samband med att barn eller elev börjar förskolan/skolan. Barnens och elevernas deltagande i det förebyggande arbetet är viktigt och delaktighet, i enlighet med ålder ska, ingå i likabehandlingsarbetet.

Verksamheternas likabehandlingsplaner ska innehålla följande information, enligt rekommendationer från Barn- och elevombudet (2021) och Skolverket (2021):

- Beskrivning över hur verksamheterna ska agera om någon blir utsatt
- Hur det förebyggande och främjande arbetet ska gå till och följas upp
- En redogörelse av de åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året
- En utvärdering av tidigare års insatser
- En beskrivning över hur planen presenteras för barn, elever och föräldrar

Källor:

- Barn- och elevombudet (2021). *6 kapitlet skollagen, vad är kränkande behandling?* <https://beo.skolinspektionen.se/lagar-regler/6-kapitlet-skollagen/>. Hämtad 2021-01-28.
- Diskrimineringsombudsmannen (2021). *Utbildningsanordnarens åtgärder vid trakasserier och sexuella trakasserier.* <http://www.do.se/framja-och-atgarda/forskolan-och-skolans-ansvar/>. Hämtad 2021-01-28.
- Diskrimineringsombudsmannen (2021b). *Diskriminering inom utbildningsområdet.* <http://www.do.se/om-diskriminering/diskrimineringsforbud-inom-olika-omraden/diskriminering-inom-utbildningsområdet/>. Hämtad 2021-01-28.
- SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.
- SKL & Friskolornas riksförbund (2018). *Stödmaterial för klagomålshandling*. Stockholm: SKL.
- Skolverket (2021). *Nya regler om aktiva åtgärder i diskrimineringslagen.* <http://www.do.se/framja-och-atgarda/atgarder-vid-trakasserier-inom-utbildningsområdet/>. Hämtad 2021-01-28.
- STF 2008:567 *Diskrimineringslag*. Stockholm: Kulturdepartementet.

Bilaga 1. Rutin för rapportering av kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering

I Askersunds kommuns förskolor, fritidshem och skolor råder det nolltolerans mot kränkningar, diskriminering och trakasserier. Kommunens arbete följer kap. 6 skollagen (2010:800) samt diskrimineringslagen (2008:567).

Ärendegång för utredning då barn/elev upplever sig kränkt, eller trakasserad av annat barn/elev

1. Personal som får vetskap om att ett barn/elev upplever sig kränkt eller trakasserad av ett annat barn/elev, eller bevittnar kränkning eller trakasserier, ska skyndsamt dokumentera händelsen och meddela rektor.
2. Anmälan sker via förvaltningens digitala verktyg för anmälan av kränkande behandling och huvudmannen informeras via verktyget.
3. Utredning påbörjas enligt den övergripande planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling och enligt 6 kap. 10 § skollagen (2010:800) och 2 kap. 7 § diskrimineringslagen (2008:567).
4. Utredning dokumenteras i förvaltningens digitala verktyg till dess att ärendet är avslutat. Huvudmannen följer ärendet via verktyget.

Ärendegång för utredning då barn/elev upplever sig kränkt, diskriminerad eller trakasserad av personal

1. Personal som får vetskap om att ett barn eller en elev upplever sig kränkt/diskriminerad eller trakasserad av en personal, eller bevittnar att ett barn/elev blir kränkt/diskriminerat eller trakasserat, ska skyndsamt dokumentera händelsen och meddela rektor.
2. Anmälan sker via förvaltningens digitala verktyg för anmälan av kränkande behandling och huvudmannen informeras via verktyget.
3. Utredning påbörjas enligt den övergripande planen mot diskriminering och kränkande behandling och enligt 6 kap. 10 § skollagen (2010:800) eller 2 kap. 7 § diskrimineringslagen (2008:567). Här kan det vara nödvändigt att råda med personalkontoret angående förfaringssättet när en personal anses ha kränkt/diskriminerat eller trakasserat och tillvägagångssättet kan skilja sig beroende på anklagelserna då exempelvis tillfällig avstängning kan vara lämplig.
4. Utredning dokumenteras i förvaltningens digitala verktyg till dess att ärendet är avslutat. Huvudmannen följer ärendet via verktyget.

Bilaga 2: Så här lämnar du synpunkter eller klagomål

Klagomål på vår verksamhet

Har du klagomål på förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundskolan eller grundsärskolan? Om du anser att vår verksamhet inte lever upp till lagkrav eller uppvisar brister, eller om du eller ditt barn är missnöjda med omsorgen eller utbildningen, kan du kontakta oss. Det är viktigt för vårt fortsatta förbättringsarbete. Vi arbetar ständigt med att utveckla våra verksamheter.

1. Kontakta verksamheten

Har du klagomål på något i förskolan, fritidshemmet, skolan eller grundsärskolan bör du i första hand vända dig till personalen. Förslagsvis kan du kontakta ansvarig förskollärare eller lärare. Tycker du att ditt klagomål kvarstår kan du därefter vända dig till rektor.

2. Kontakta rektor

Prata med rektor om ditt problem eller missnöje. Vid eventuella brister behöver rektor få möjlighet att åtgärda bristerna och återkomma till dig. Om du efter återkoppling anser att bristerna kvarstår kan du kontakta representant för huvudmannen, som är barn- och utbildningsförvaltningen.

3. Kontakta huvudmannen

Om ditt klagomål kvarstår efter samtal med personal på förskolan eller skolan och efter kontakt med rektor, kan du vända dig till barn- och utbildningsförvaltningen. Du kan lämna ditt klagomål via post, mejl eller telefon, så kommer handläggare från förvaltningen att återkoppla till dig. Viktigt att komma ihåg är att inkomna ärenden alltid registreras och diarieförs. Detta betyder att klagomålet blir en offentlig handling som kan begäras ut. Ärendet kommer självfallet att sekretessprövas. Du kan anonymt leverera ditt klagomål men detta innebär att du inte kan få någon återkoppling gällande ditt ärende.

Vad händer efter att du lämnat ett klagomål?

Vi kommer att kontakta dig och bekräfta att ditt klagomål har inkommit samt ge dig information om vilket diarienummer ditt ärende fått. Ditt ärende kommer därefter att utredas och avslutas inom en månad. Handläggare kan komma att kontakta dig under utredningens gång beroende på ärendets natur. När ärendet avslutas får du ett skriftligt svar skickat hem till dig. Om du valt att vara anonym kan ingen återkoppling ske.

Du kontaktar barn- och utbildningsförvaltningen på följande vis:

E-post: barn.utbildningsforvaltningen@askersund.se

Post: Barn- och utbildningsförvaltningen, Stöökagatan 8, 696 82 Askersund

Är du inte nöjd med huvudmannens hantering av ditt ärende?

Om du inte är nöjd med hur huvudmannen har hanterat ditt ärende och du anser att det kvarstår brister eller att förskolan och skolan inte följer regleringen för hur verksamheterna ska bedrivas kan du kontakta Skolinspektionen. Anmälan kan göras digitalt via Skolinspektionens hemsida på skolinspektionen.se.